

Reel brugerinddragelse Hvordan?

Morten Freil
Direktør

www.danskepatienter.dk

Astma-Allergi Forbundet, Danmarks Lungeforening, Dansk Epilepsiforening, Dansk Fibromyalgi-Forening, Dansk Parkinsonforening, Diabetesforeningen, Giftforeningen, Hjerteforeningen, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade, Nyreforeningen, Scleroseforeningen og Sjældne Diagnoser.

Oplægget

- Om Danske Patienter
- Fremtidens patienter og udfordringer
- Det brugercentrerede sundhedsvæsen
  - Inddragelse af brugere i udvikling af sundhedsvæsenets rammer
  - Inddragelse af patienter i eget forløb

DANSKE PATIENTER

Danske Patienter

- Paraplyorganisation for 13 patientforeninger med tilsammen ca. 725.000 medlemmer
- Etableret i 2007
- Varetager patienternes interesser på tværgående og ikke-diagnose-specifikke områder

Astma-Allergi
Forbundet

diabetes
foreningen

Dansk Epilepsiforening

Gigtforeningen
for alle med ondt i led, ryg og muskler

HJERTEFORENINGEN

Kræftens Bekæmpelse

Danmarks
Lungeforening

Nyreforeningen
Danish Kidney Association

LMS - Landsforeningen mod
spiseforstyrrelser og selvskade

Dansk
Parkinsonforening

Sclerose
foreningen

Sjældne Diagnoser

Astma-Allergi Forbundet, Danmarks Lungeforening, Dansk Epilepsiforening, Dansk Fibromyalgi-Forening, Dansk Parkinsonforening, Diabetesforeningen, Gigtforeningen, Hjertereforeningen, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade, Nyreforeningen, Scleroseforeningen og Sjældne Diagnoser.

DANSKE PATIENTER

Udvikling

- Skift i patienternes holdning

- Mindre autoritetstro
- Mere informationssøgende
- Stigende ønske om medinddragelse

→ Samarbejde mellem sundhedspersonale og patienten

Inddragelse af den enkelte

- Flere kronikere

- Ca. 1,5 mio. danskere
- 80% af samtlige sundhedsudgifter går til kronikerbehandling
- Over halvdelen har mere end én kronisk sygdom

→ Krav om sammenhæng og helhed

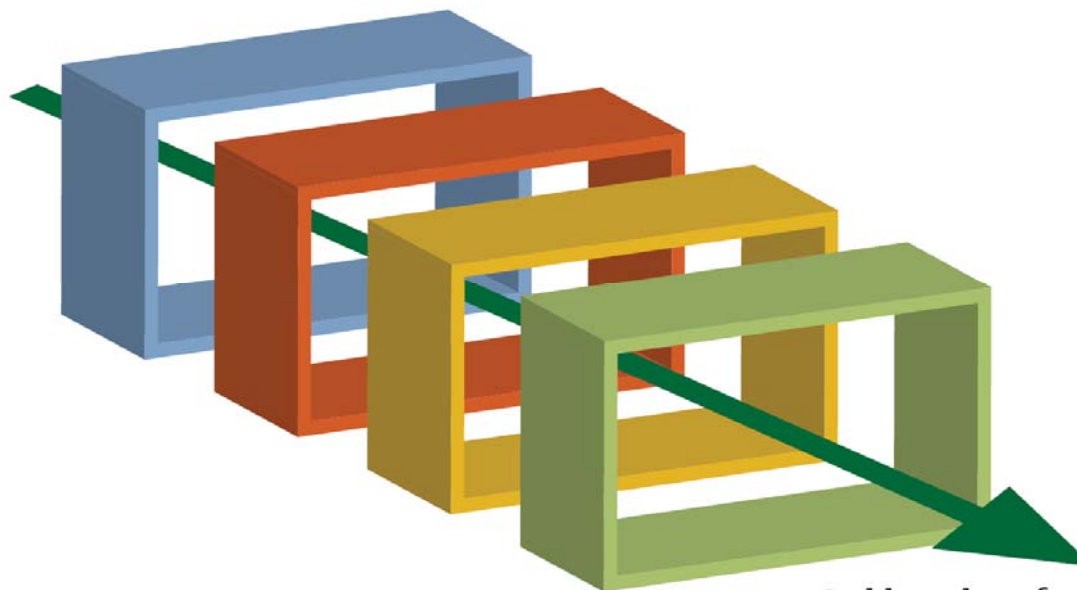
Patientcentrerede rammer

DANSKE PATIENTER

Hvad er brugerinddragelse?

*Inddragelse af patientrepræsentanter
i organisering og udvikling af rammer*

*Inddragelse af
patienten i eget forløb*

Astma-Allergi Forbundet, Danmarks Lungeforening, Dansk Epilepsiforening, Dansk Fibromyalgi-Forening, Dansk Parkinsonforening, Diabetesforeningen, Giftforeningen, Hjerteforeningen, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade, Nyreforeningen, Scleroseforeningen og Sjældne Diagnoser.

DANSKE PATIENTER

Patientcentrerede rammer

- Eksempler på problemområder:
  - Sektorovergange
  - Interne overgange
  - Informationsoverdragelse
- Årsag:
  - Fokus på sundhedsvæsenets institutioner
  - Manglende fokus på patientforløb

DANSKE PATIENTER

Eksempler

- Kontaktpersonordning
- Patientklagesystem
- Stjernesystem
- Regionernes mål

DANSKE PATIENTER

Eksempler- Regionernes formulerede mål

- Styrke patienternes, deres pårørende og borgernes adgang til detaljeret information om kvaliteten på regionens sygehuse
- Udfordring er at formidle informationer om kvalitet, så oplysningerne er anvendelige, forståelige og samtidig giver et meningsfuldt og rimeligt billede af den kvalitet, der ydes på de enkelte afdelinger

Løsning

- Inddragelse af patientrepræsentanter i udviklingen af sundhedsvæsenets organisatoriske rammer og kulturelle forhold
- Former
  - Brugerrepræsentation
  - Brugerundersøgelser

Patientrepræsentanter kan f.eks. inddrages ved:

- ◆ Planlægning og forbedring af patientforløb
- ◆ Indførelse af nye behandlingsformer
- ◆ Udvikling af kliniske retningslinjer
- ◆ Udvikling af sygehusplaner
- ◆ Projektering af sygehusbyggeri
- ◆ Udvikling af kvalitetsstandarder

Inddragelse af den enkelte patient

- Eksempler på problemområder:
  - Medinddragelse i beslutninger
  - Ved ikke hvor man skal henvende sig
  - Manglende brug af den enkeltes viden
  - Manglende brug af den enkeltes ressourcer
- Årsag:
  - Manglende implementering af beslutningsstøtteværktøjer
  - Spredt implementering af programmer til overdragelse af viden og kompetencer
  - Manglende implementering af selvmonitorering

DANSKE PATIENTER

Løsning

- Etablering af strukturer for beslutningsstøtte (eksplicit dialog)
  - Personale spørger om patientens ønsker
  - Støtte patienten i at stille spørgsmål
- Implementere patientuddannelse og selvmonitorering

Patienten kan f.eks. inddrages i eget forløb ved:

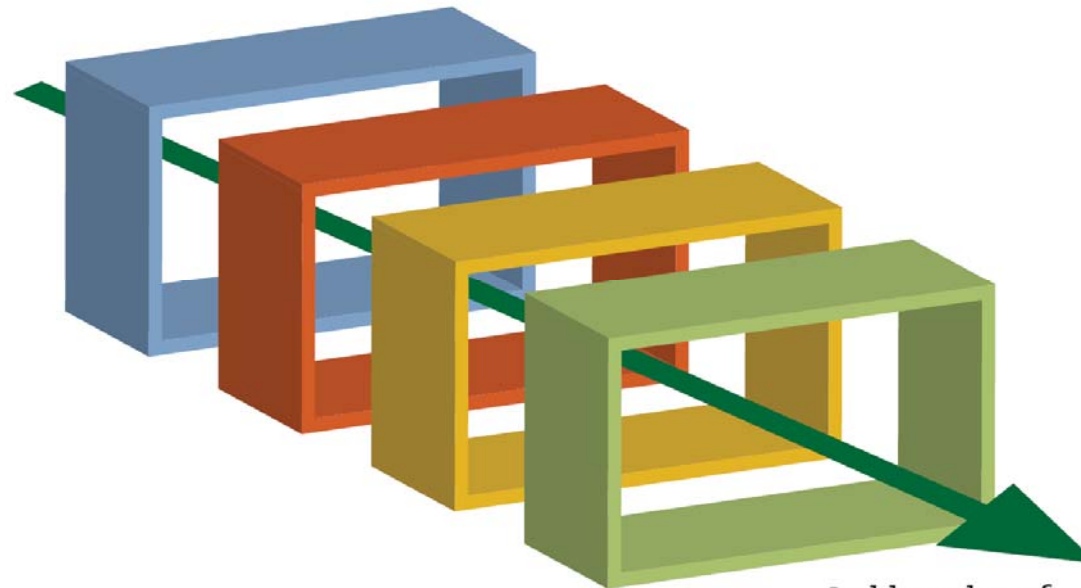
- ◆ Patientdeltagelse ved møder i relation til behandling m.v.
- ◆ Systematisk undervisning i håndtering af sygdom
- ◆ Information om behandlingsmuligheder
- ◆ Brugerevaluering af det enkelte forløb
- ◆ Systematisk inddragelse af patient/pårørende ved analyse af fejl og utilsigtede hændelser

DANSKE PATIENTER

Inddragelse i hvad?

*Inddragelse af patientrepræsentanter
i organisering og udvikling af rammer*

*Inddragelse af
patienten i eget forløb*

Astma-Allergi Forbundet, Danmarks Lungeforening, Dansk Epilepsiforening, Dansk Fibromyalgi-Forening, Dansk Parkinsonforening, Diabetesforeningen, Giftforeningen, Hjerteforeningen, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade, Nyreforeningen, Scleroseforeningen og Sjældne Diagnoser.

DANSKE PATIENTER

Inddragelse i hvad?

- I organisering
- I udvikling
- I udførelse
- I evaluering

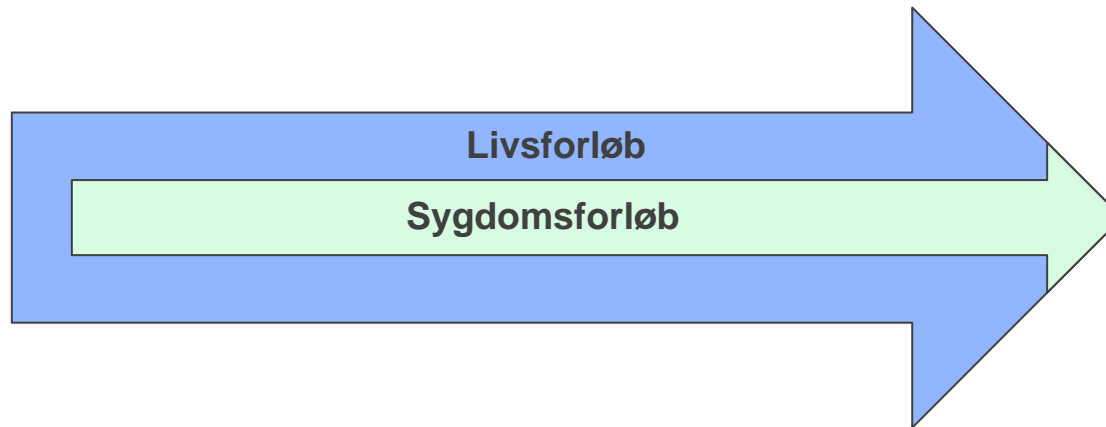
Hvorfor inddragelse af patient/borger?

- Fremmer compliance
- ➡ Øger kvaliteten i de sundhedsfaglige ydelser
- Sikrer løsninger der tager udgangspunkt i den enkeltes situation (organisatoriske og individuelle)
- ➡ Fremmer muligheden for fastholdelse af livsstilsændringer

DANSKE PATIENTER

Sammenhæng og helhed

- Sammenhæng i sygdomsforløb (koordination, information m.v.)
- Sammenhæng i livsforløb (helhed)

Forpligtende brugerpolitikker

- **Konkrete anvisninger på, hvordan det sikres:**
  - at behandling og pleje tager udgangspunkt i den enkelte patients ønsker og behov
  - at pårørende inddrages, når dette ønskes af patienten
  - at patientrepræsentanter altid deltager i planlægning, udvikling og evaluering af sundhedsydelse
  - at alle led i organisationen arbejder med brugerinddragelse

DANSKE PATIENTER

Forpligtende brugerpolitikker

- **Konkrete anvisninger på, hvordan det sikres:**
  - at kultur og kompetencer i sundhedsvæsenet løbende udvikles med brugerinddragelse for øje
  - at samarbejdsformer mellem patient og behandler udvikles og implementeres med henblik på optimal brugerinddragelse
  - at nye samarbejdsformer mellem brugerrep. og sundhedsvæsenet udvikles og implementeres med henblik på reel brugerinddragelse
  - at brugerpolitikken evalueres i alle led af organisationen

DANSKE PATIENTER

Forpligtende → Evaluering

- Omfanget af brugernes deltagelse i beslutningsprocesser
- Hvordan konkrete input fra brugere er indarbejdet i beslutninger
- Om beslutninger er brugercentrerede samt
- Patientoplevelset kvalitet.

DANSKE PATIENTER

Citater

Puslespil:

"Det er underligt, for det er kun én ting, sygehuspersonalet kigger på og min læge, hun kigger ikke rigtig på det, for det regner hun med, at hospitalet tager sig af. Så man føler sådan lidt, at man er et puslespil.

Med den ene brik kan man gå derhen, og den kan de kigge på og måske tage sig af, men resten det er ikke deres bord."

(Patient med type-II-diabetes, kræft og slidgigt)

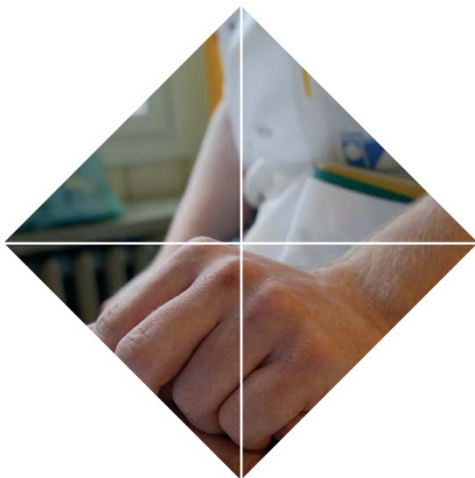
Kroniske syges oplevelser i mødet med sundhedsvæsenet. København: Enheden for Brugerundersøgelser, 2007

DANSKE PATIENTER

Citater

Forskelligartede informationer

”Så tænkte jeg, jeg skal passe på med, hvad jeg spiser, for jeg har nemlig i mange år også haft spiserørsbrok, hvor man ikke må spise noget de sidste tre timer inden, man går i seng. Men med sukkersyge skal man faktisk spise noget, lige inden man går i seng, så det var sådan lidt af en konflikt, ikke?!”

(Patient med spiserørsbrok og type-II-diabetes)

Kroniske syges oplevelser i mødet med sundhedsvæsenet. København: Enheden for Brugerundersøgelser, 2007

DANSKE PATIENTER

Citater

Fylt kalender

"Nu går jeg til nogle møder her i sundhedscentret, hvor man bliver undervist i både sukkersyge og i KOL. (...) Jeg går på begge kurser. Selvom nu er det lige før, det er ved at blive for meget. For nu skal jeg også gå til motion deroppe, og der er jo også andre ting, der skal passes. Det er lige før, min kalender er fyldt helt op med det her."

(Patient med KOL og type-II-diabetes)

Kroniske syges oplevelser i mødet med sundhedsvæsenet. København: Enheden for Brugerundersøgelser, 2007

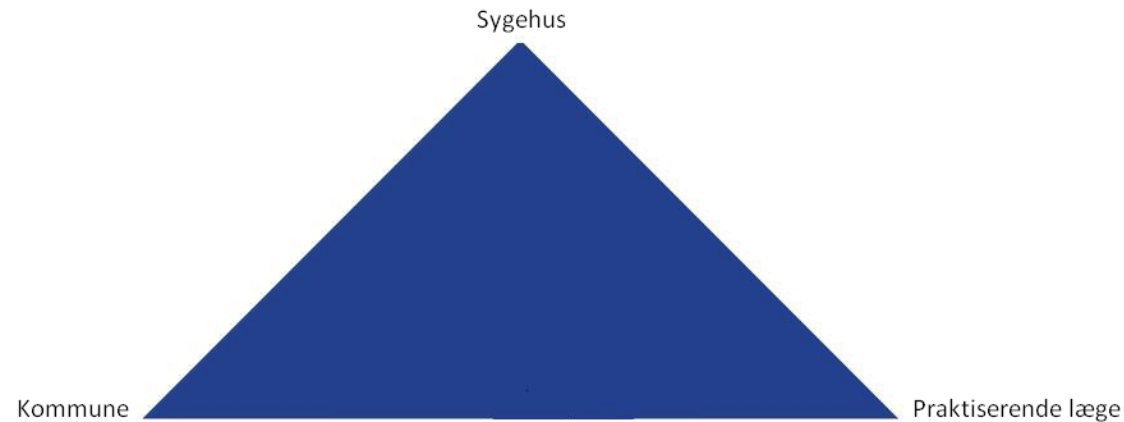
Konklusion

- Et brugercentreret sundhedsvæsen kræver brugerinddragelse
  - I organisering og udvikling
  - I patientens eget forløb
- Brugere skal inddrages i etablering og udvikling af alle tiltag
- Brugerpolitikker skal være forpligtende i yderste led
- Brugerpolitikker skal efterleves og evalueres

DANSKE PATIENTER

Samarbejde og brugerinddragelse

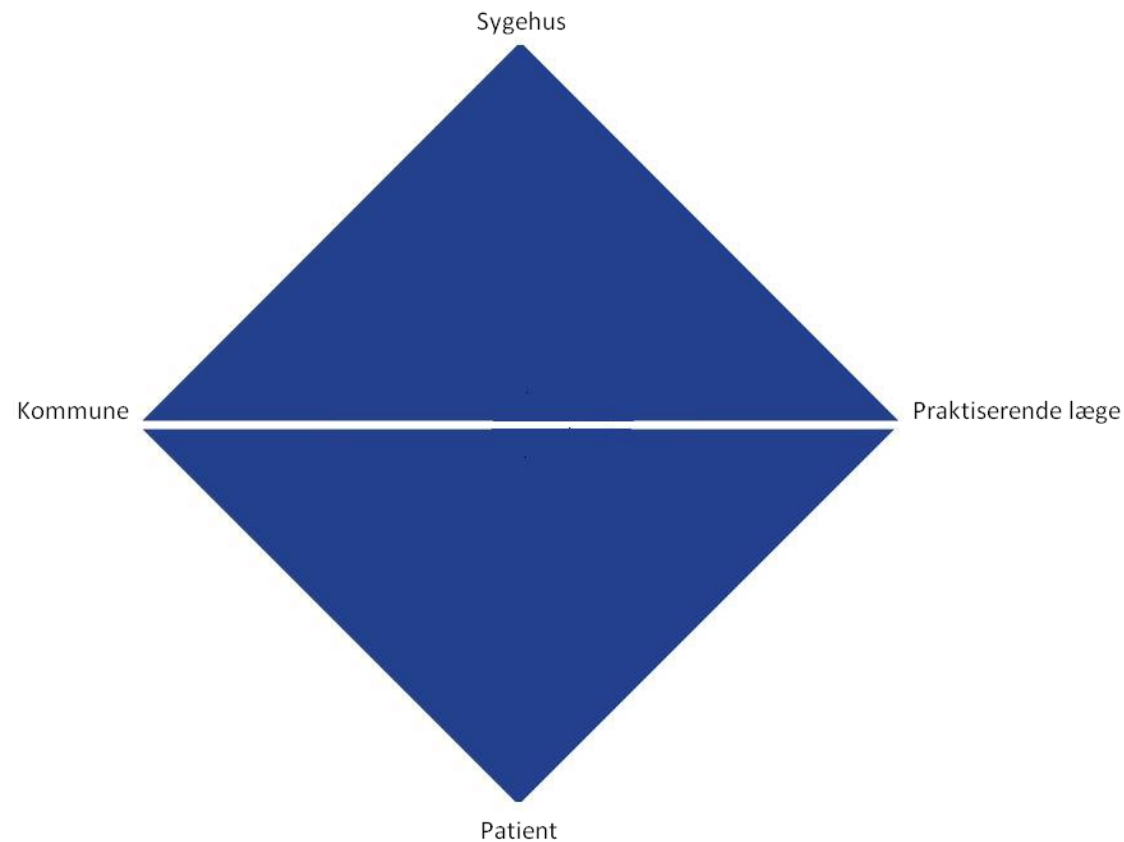

Astma-Allergi Forbundet, Danmarks Lungeforening, Dansk Epilepsiforening, Dansk Fibromyalgi-Forening, Dansk Parkinsonforening, Diabetesforeningen, Giftforeningen, Hjerteforeningen, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade, Nyreforeningen, Scleroseforeningen og Sjældne Diagnoser.

DANSKE PATIENTER

Samarbejde og brugerinddragelse

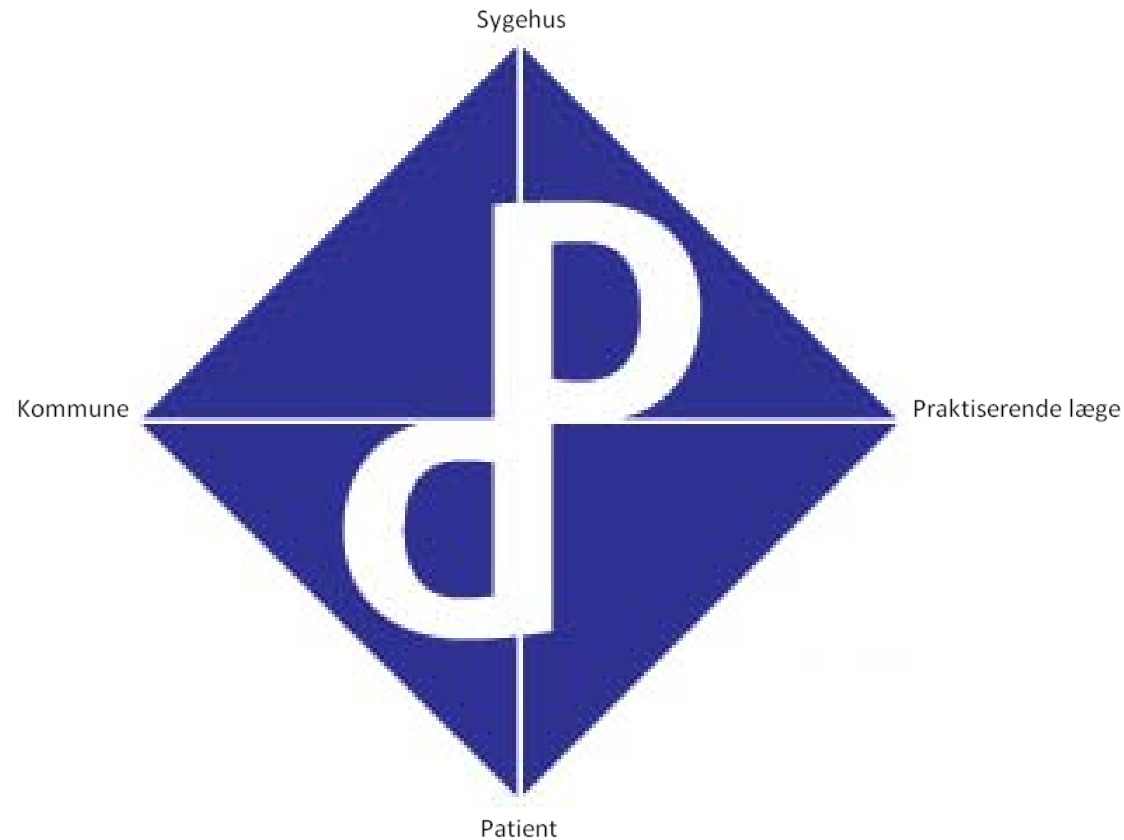

Astma-Allergi Forbundet, Danmarks Lungeforening, Dansk Epilepsiforening, Dansk Fibromyalgi-Forening, Dansk Parkinsonforening, Diabetesforeningen, Giftforeningen, Hjerteforeningen, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade, Nyreforeningen, Scleroseforeningen og Sjældne Diagnoser.

DANSKE PATIENTER

Samarbejde og brugerinddragelse

Astma-Allergi Forbundet, Danmarks Lungeforening, Dansk Epilepsiforening, Dansk Fibromyalgi-Forening, Dansk Parkinsonforening, Diabetesforeningen, Giftforeningen, Hjerteforeningen, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade, Nyreforeningen, Scleroseforeningen og Sjældne Diagnoser.